

Zitting 1980–1981

16 797

Protocol bij de Overeenkomst inzake de invoer van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard, met Bijlagen; New York, 1 maart 1977

Nr. 1

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 15 mei 1981. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een of beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 14 juni 1981.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 14 mei 1981

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer u hierbij de Engelse en de Franse tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van het op 1 maart 1977 te New York tot stand gekomen Protocol bij de Overeenkomst inzake de invoer van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard, met Bijlagen (Trb. 1980, 118 en Pb. EG 1979, L 134)¹.

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C. A. van der Klaauw

¹ Ter inzage gelegd op de bibliotheek

TOELICHTENDE NOTA

Op de 19de Algemene Vergadering van de UNESCO, gehouden te Nairobi, is op 26 november 1976 overeenstemming bereikt over de tekst van een Protocol bij de Overeenkomst inzake de invoer van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard, welke op 22 november 1950 te Lake Success tot stand kwam (ook wel genoemd de «Overeenkomst van Florence»); laatstelijk gewijzigd Trb. 1978, 87). Dit protocol, waarvan de Nederlandse vertaling is opgenomen in Pb. EG 1979, L 134, en dat op 1 maart 1977 te New York voor ondertekening werd opengesteld, geeft uitbreiding aan de vrijstelling van douanerechten en andere invoerheffingen en aan regelingen inzake vergunningen en deviezen bij invoer van goederen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard, welke in bovenbedoelde overeenkomst zijn opgenomen.

De uitbreidingen komen in grote lijnen op het volgende neer:

1. Er komt een geheel nieuwe categorie van invoerrecht vrijgestelde goederen, te weten goederen voor gehandicapten. Deze vrijstelling heeft in beginsel betrekking op alle goederen, ontworpen voor onderwijs aan, arbeid van en het verwerven van een plaats in de maatschappij door andere lichamelijk of geestelijk gehandicapten dan blinden (Bijlage EII van het protocol).

2. De vrijstelling van invoerrecht voor goederen voor blinden wordt aangepast aan de technische ontwikkelingen op dit terrein. De vrijstelling blijft betrekking hebben op met name genoemde goederen. Als voorbeelden van de belangrijkste goederen waarmee de vrijstelling wordt uitgebreid, kunnen worden genoemd: uitrusting voor gemechaniseerde vervaardiging van braillemateriaal en van opnamen voor blinden, televergroeters voor slechtzienden, machines voor elektronisch lezen, elektrofoons en cassettelezers, speciaal ontworpen voor of aangepast aan de behoeften van blinden of slechtzienden (Bijlage EI).

3. De vrijstelling van invoerrecht voor goederen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard wordt eveneens uitgebreid. Als illustratieve voorbeelden kunnen worden genoemd: teken- en kleurboeken voor kinderen, verkleinde visuele maquettes of modellen van abstracte vormen zoals de structuur van moleculen of wiskundige formules, archieffilms bestemd om aan de nieuwsfilms te worden toegevoegd, ontspanningsfilms voor kinderen en multimediaseries (Bijlagen A, B, C₁ en C₂).

Ook hier is, afgezien van bedoelde teken- en kleurboeken, eerder sprake van een aanpassing dan van een spectaculaire uitbreiding.

4. De vrijstelling van invoerrecht voor wetenschappelijke instrumenten en apparaten ondergaat als gevolg van gewijzigde begripsomschrijvingen enige uitbreiding (Bijlage D).

5. De vrijstelling van invoerrecht wordt eveneens uitgebreid met:
sportartikelen, bestemd voor verenigingen of groeperingen van sportamateurs;
muziekinstrumenten, bestemd voor culturele instellingen en muziekscholen;
materiaal voor de vervaardiging van boeken, publikaties en documenten (Bijlagen F, G en H).

Het protocol staat onder meer ter ondertekening open voor douane- of economische unies, mits de lid-staten ervan eveneens bij het protocol partij worden (paragraaf 14a). De Europese Economische Gemeenschap en de lid-staten hebben besloten gezamenlijk partij te worden, waarbij een aantal hieronder nader aangeduide verklaringen zullen worden afgelegd. Zij hebben op 18 juni 1980 het protocol ondertekend onder aflegging van de verklaringen.

Aangezien enkele van bovengenoemde uitbreidingen voor sommige landen die partij zijn bij de overeenkomst aanleiding zouden kunnen geven om maar helemaal af te zien van partij worden bij het protocol, daar zij niet aan de gestelde vereisten kunnen of wensen te voldoen, is een bepaling opgenomen (paragraaf 16a) die het toestaat ten aanzien van een aantal delen of bijlagen van het protocol algehele of gedeeltelijke voorbehouden te maken.

In het ontwerp-protocol werd dit aanvankelijk alleen toegestaan voor de delen II en IV en de Bijlagen C en H. Een aantal landen, te weten de EEG en haar lid-staten, Finland, Japan, Oostenrijk, Thailand, de Verenigde Staten, Nieuw-Zeeland en Zweden, was echter van mening dat het aantal bijlagen, ten aanzien waarvan een voorbehoud zou kunnen worden gemaakt, diende te worden uitgebreid, wilden de bezwaren om partij worden weggenomen. Als bezwaren werden genoemd dat de in de Bijlagen F en G geregelde materie niet geheel overeenkomt met de doelstellingen van de overeenkomst en het feit dat de bepalingen enkele moeilijk te definiëren begrippen bevatten (bij voorbeeld «equivalent»), waardoor de reikwijdte ervan moeilijk te bepalen is. Ook werd door enkele landen (Oostenrijk en Thailand) gewezen op de gevolgen die aanvaarding van de bijlagen zou hebben voor 's lands inkomsten en nationale industrieën. Naar aanleiding van deze opmerkingen werd in de definitieve tekst van het protocol de mogelijkheid tot het maken van voorbehouden uitgebreid tot de Bijlagen F en G.

Op grond van het bovenstaande mag verwacht worden dat een aantal landen ter gelegenheid van de ondertekening of bekrachtiging van het protocol één of meer voorbehouden zal maken. Dit is thans reeds geschied door onder meer de EEG en haar lid-staten¹ die om redenen die hierna zullen worden vermeld bij de ondertekening hebben verklaard zich niet gebonden te achten aan de delen II en IV en de Bijlagen C, F, G en H van het protocol. Op grond van gedane mededelingen is het waarschijnlijk dat Oostenrijk, de Verenigde Staten en Zweden nagenoeg dezelfde voorbehouden zullen maken.

A. Met betrekking tot het invoerrecht berust, voor wat betreft de EEG, de uitsluitende competentie tot het sluiten van volkenrechtelijke overeenkomsten bij de Europese Economische Gemeenschap. Bij de ondertekening door de Gemeenschap is een verklaring afgelegd waaruit blijkt, dat alleen vrijstelling van invoerrechten zal worden verleend voor de onder de punten 1 t/m 4 hierboven bedoelde goederen, met uitzondering evenwel van de goederen, opgenomen in Bijlage C1. Met betrekking tot deze bijlage zij verwezen naar hetgeen ter zake is opgemerkt onder letter D hierna. Ten aanzien van de uitzondering van de goederen genoemd onder 5 geldt de overweging dat het verlenen van vrijstelling voor die goederen niet in overeenstemming is met de doeleinden van de Europese Economische Gemeenschap.

B. Het protocol is opgezet als een regeling voor de vrijstelling van douanerecht bij de invoer van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard. In beginsel heeft het protocol geen betrekking op binnenlandse belastingen (voor Nederland: de omzetbelasting), zoals blijkt uit deel I, paragraaf 2a. Deel II verplicht echter de overeenkomstsluitende partijen om in bepaalde gevallen ook een vrijstelling van binnenlandse heffingen te verlenen. Het verlenen van een vrijstelling bij invoer van omzetbelasting kan echter gemakkelijk leiden tot een verstoring van concurrentieverhoudingen. Op de in het buitenland vervaardigde en hier ingevoerde goederen zou dan immers in het geheel geen omzetbelasting drukken, terwijl de in Nederland vervaardigde goederen wél door de omzetbelasting zouden worden getroffen. Om deze reden heeft Nederland gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een voorbehoud te maken voor deel II. Ook namens de Gemeenschap is een verklaring afgelegd dat zij niet aan deel II zal zijn gebonden.

¹ Gelet op de exclusieve bevoegdheid van de EEG op het onderhavige terrein dienen de lid-staten het protocol onder dezelfde voorwaarden en derhalve onder dezelfde voorbehouden te bekrachtigen.

C. Bij de Overeenkomst van 1950 hebben de overeenkomstsluitende partijen zich verbonden de noodzakelijke deviezen en vergunningen voor de invoer van bepaalde goederen af te geven. Aangezien Nederland geen beper-

king op dit gebied kende, was het niet noodzakelijk de deviezenwetgeving ter zake aan te passen. De uitbreiding van die goederenlijst, zoals voorzien in het protocol, geeft evenmin aanleiding tot wijziging van de deviezenwetgeving.

Invoerverboden en -vergunningen, ingesteld uit hoofde van de In- en uitvoerwet 1962 (Stb. 295) gelden niet voor goederen als bedoeld in deel IV van het protocol. De desbetreffende bepalingen van het protocol zijn dus voor wat betreft Nederland zonder betekenis. De Gemeenschap en haar lid-staten hebben verklaard door de desbetreffende bepalingen van het protocol niet te zijn gebonden.

D. Bijlage C1 van het protocol omvat goederen die niet uitsluitend van opvoedkundige of culturele aard behoeven te zijn. (bij voorbeeld films, grammofoonplaten en cassettes e.d.).

Op grond van het protocol (paragraaf 16a) kunnen de overeenkomstsluitende partijen bij de ondertekening, de bekrachtiging of de aanvaarding ervan verklaren ten aanzien van deze bijlage alleen te zijn gebonden ten opzichte van landen die deze bijlage eveneens hebben aanvaard. In de praktijk is echter deze wederkerigheidsclausule niet toe te passen, aangezien deze in strijd is met de meestbegunstigingsclausule van de Algemene Overeenkomst inzake Tarieven en Handel (GATT). Bijlage C1 zal dan ook door de Gemeenschap en de lid-staten niet worden aanvaard.

Gezien het vorenstaande bestaat bij de Regering het voornemen de verklaring af te leggen dat het Koninkrijk der Nederlanden niet zal zijn gebonden door deel II en de Bijlagen C1, F, G en H.

Aangezien de Overeenkomst van 1950 voor wat het Koninkrijk betreft alleen voor Nederland geldt, zal ook het protocol alleen voor Nederland gelden.

De Staatssecretaris van Financiën,
M. J. J. van Amelsvoort

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
D. F. van der Mei

De Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk,
M. H. M. F. Gardeniers-Berendsen

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
A. Pais

De Minister van Economische Zaken,
G. M. V. van Aardenne